УДК 37.011.33: [378.018.8:37.091.113]

Кірдан Олена Леонідівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 20308, м. Умань, вул. Садова 28, тел.: (04744) 3-53-08, e-mail: kirdan_olena@ukr.net, https//orcid.org/0000-0002-7295-4722

Кудла Марія Валеріївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 20308, м. Умань, вул. Садова 28, тел.: (04744) 3-53-08, e-mail: mashakudla1709@gmail.com, https//orcid.org/0000-0002-1868-9892

Прищепа Світлана Михайлівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 20308, м. Умань, вул. Садова 28, тел.: (04744) 3-53-08, e-mail: svetlana.pryshchepa@gmail.com, https//orcid.org/0000-0003-3483-1112

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Анотація. *Статтю присвячено особливостям модернізації та оновлення змісту освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» спеціальності 073 Менеджмент підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини. Для досягнення мети використано загальнонаукові методи: аналіз, синтез, порівняння, конкретизації, узагальнення, контент-аналіз. Обґрунтовано важливість оновлення освітніх програм у контексті критеріїв оцінювання якості освітньої програми та дескрипторів Національної рамки кваліфікацій. Проаналізовано магістерські освітні програми підготовки майбутніх керівників закладів освіти зі спеціальностей 073 Менеджмент та 011 Освітні, педагогічні науки, які реалізуються закладами вищої освіти України. На основі проведеного аналізу виокремлено такі особливості освітніх програм: залежність програмних результатів навчання від галузевої специфіки та спеціальності; спрямованість на формування компетентностей, що сприяють самореалізації та подальшому професійному розвитку майбутніх керівників закладів освіти; урахування регіонального контексту та тенденцій розвитку спеціальності. Акцентовано, що перегляд, модернізація та оновлення освітніх програм узалежнене від політики закладів вищої освіти та локальних нормативних документів, які формалізують ці процеси на інституційному рівні. Наголошено на потребі поєднання формальної та неформальної освіти магістрантів на етапі навчання у закладах вищої освіти. Проаналізовано можливості неформальної освіти для саморозвитку професійної управлінської компетентності майбутніх керівників закладів освіти.*

Ключові слова: *керівник закладу освіти, освітня програма, зміст освіти, програмні результати навчання, освітні компоненти, оновлення освітньої програми, професійна підготовка, неформальна освіта, вища освіта.*

Kirdan Olena Leonidivna, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of Pedagogy and Educational Management Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 20308, Uman, Str. Sadova 28, tel.: (04744) 3-53-08, e-mail: kirdan_olena@ukr.net, https//orcid.org/0000-0002-7295-4722

Kudla Mariia Valeriivna, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Pedagogics and Education Management Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 20308, Uman, Str. Sadova 28, tel.: (04744) 3-53-08, *e*-mail: mashakudla1709@gmail.com, https//orcid.org/0000-0002-1868-9892

Pryshchepa Svitlana Mykhailiva, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Pedagogy and Educational Management Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 20308, Uman, Str. Sadova 28, tel.: (04744) 3-53-08, e-mail: svetlana.pryshchepa@gmail.com, https//orcid.org/0000-0003-3483-1112

MODERNIZATION OF CONTENT OF THE EDUCATIONAL PROGRAMS OF FUTURE HEADS PREPARATION OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Abstract. *The article is devoted to the peculiarities of modernization and updating of content of the educational-professional program "Management of educational institutions" specialty 073 Management of training students of second (master's) level of higher education at Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University. General scientific methods were used to achieve this goal: analysis, synthesis, comparison, concretization, generalization, content analysis. The importance of updating educational programs in the context of the criteria for assessing the quality of the educational program and the descriptors of the National Qualifications Framework is substantiated. The master's educational programs of preparation of future heads of educational institutions on specialties 073 Management and 011 Educational, pedagogical sciences which are realized by institutions of higher education of Ukraine are analyzed. Based on the analysis, the following features of educational programs are identified: the dependence of program learning outcomes on industry specifics and specialties; focus on the formation of competencies that promote self-realization and further professional development of future heads of educational institutions; taking into account the regional context and trends in the specialty. It is emphasized that the revision, modernization and updating of educational programs depends on the policy of higher education institutions and local regulations that formalize these processes at the institutional level. The need to combine formal and non-formal education of undergraduates at the stage of higher education is emphasized. Possibilities of non-formal education for self-development of professional managerial competence of future heads of educational institutions are analyzed.*

Key words: *head of educational institution, educational program, content of education, program learning outcomes, educational components, updating of educational program, professional training, non-formal education, higher education.*

Постановка проблеми. Для якісної підготовки майбутніх керівників закладів освіти вагомим є періодичний перегляд, оновлення та модернізація освітніх програм, що уможливлює урахування новітніх тенденцій розвитку галузі та вимог усіх груп стейкхолдерів.

Відповідно до статті 16 Закону України «Про вищу освіту» система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм [11]. Імплементуючи норми закону, починаючи з 2017 р. заклади вищої освіти напрацювали локальні нормативні документи, що урегульовують процеси оновлення змісту освітніх програм підготовки фахівців. У 2019 р. затверджено стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [15]. Згодом, у 2021 р., затверджено професійний стандарт «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» [14]. Вказані вище документи створили нормативне поле для модернізації змісту освітніх програм підготовки майбутніх керівників закладів освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У публікаціях вітчизняних дослідників В. Алфімова, С. Ачкасової, І. Бойко, В. Жигірь, Л. Загородньої, Л. Задорожної-Княгицької, С. Калашнікової, М. Лещенко, В. Лугового, Ж. Таланової, Н. Сас, І. Соколової, М. Швардак та ін. схарактеризовано різні аспекти професійної підготовки керівників закладів освіти. Вагомою, в аспекті досліджуваної проблеми, є наукова розвідка М. Швардак «Контент-аналіз освітніх програм підготовки майбутніх керівників закладів освіти». Імпонує, що авторкою на основі аналізу змісту освітніх програм, вивчено «їх інваріативну та варіативну складові; побудовано матрицю відповідності трудових функцій керівника закладу освіти змісту фахової підготовки в умовах формальної освіти у закладах вищої освіти України» [16, с. 9]. Водночас, констатуємо, що бракує праць з методологічних та методичних аспектів розроблення та модернізації освітніх програм підготовки майбутніх керівників закладів освіти.

Мета статті – схарактеризувати особливості модернізації змісту освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 Менеджмент.

Виклад основного матеріалу. Актуалізуємо потребу модернізації змісту освітніх програм у контексті критеріїв оцінювання якості освітньої програми та дескрипторів Національної рамки кваліфікацій. Значимим, на наш погляд, є дотримання закладами вищої освіти критерію 1 проєктування та цілі освітньої програми, відповідно до підкритеріїв 1.2–1.4 передбачено: «Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін. Цілі освітньої програми та програмні

результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)» [8]. Оскільки зі спеціальностей 073 Менеджмент та 011 Освітні, педагогічні науки затверджено стандарти вищої освіти для другого (магістерського) рівня, то в них повною мірою враховано вимоги Національної рамки кваліфікацій [4] до програмних результатів навчання.

Зважаючи на викладене вище, проаналізуємо магістерські освітні програми підготовки майбутніх керівників закладів освіти.

Нині у закладах вищої освіти України професійна підготовка майбутніх керівників (менеджерів) закладів освіти на другому (магістерському) рівні реалізовується, переважно, у межах спеціальностей 011 Освітні педагогічні науки (галузь знань 01 Освіта / Педагогіка) та 073 Менеджмент (галузь знань 07 Управління та адміністрування). Окремі заклади вищої освіти пропонують присудження кваліфікації «Керівник закладу дошкільної освіти» у межах освітніх програм зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. Згідно із даними Єдиної державної електронної бази з питань освіти 55 закладів вищої освіти провадять освітню діяльність на другому (магістерському) рівні зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, а 179 – зі спеціальності 073 Менеджмент [2]. У межах цих спеціальностей заклади вищої освіти та наукові установи реалізують освітні програми підготовки майбутніх керівників закладів освіти.

Нами проаналізовано акредитаційні справи 2021/2022 н.р другого (магістерського) рівня вищої освіти у межах спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, представлені до акредитації у публічному просторі на офіційному сайті Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти [1]. З’ясовано, що підготовка майбутніх керівників закладів освіти реалізується за спектром освітніх програм: «Управління закладом освіти» (Західноукраїнський національний університет, Бердянський державний педагогічний університет); «Освітній менеджмент у педагогічних системах» (Комунальному заклад вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради)», «Педагогіка та адміністрування освіти» (Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця), «Організація освітнього простору: управління та експертиза» (Львівський національний університет імені Івана Франка).

Аналіз акредитаційних справ [1] надав підстави для висновку, що фахова підготовка майбутніх керівників закладів освіти реалізується переважно у межах спеціальності 073 Менеджмент другого (магістерського) рівня вищої освіти та представлена таким спектром освітніх програм: «Управління навчальним закладом» (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Рівненський державний гуманітарний університет), «Управління закладом освіти (за рівнями)» та «Управління електронним навчанням у міжкультурному просторі» (Київський університет імені Бориса

Грінченка), «Освітній менеджмент» (Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради), «Управління закладом освіти» (Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського).

З метою урахування тенденцій розвитку спеціальності та галузевого контексту у процесі модернізації змісту освітньої програми підготовки майбутніх керівників закладів освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, детальніше ознайомимося із практикою реалізації аналогічних освітніх програм у закладах вищої освіти України.

Проаналізуємо зміст освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти (за рівнями)» підготовки магістрів зі спеціальності 073 Менеджмент, що введена в дію 01.09.2021 р. в Київському університеті імені Бориса Грінченка [5]. Констатуємо, що в програмі визначено 7 загальних та 13 спеціальних компетентностей, 16 програмних результатів навчання. Загалом освітня програма охоплює вимоги стандарту вищої освіти та містить спеціальні (СК (У)11–13) компетентності й відповідні їм програмні результати навчання (РН (У)14–16), які враховують об'єкт вивчення «управління організаціями (закладами освіти…) та їх структурними підрозділами» [5, с. 7]. Імпонує, що до переліку освітніх компонентів як окремі складники зараховано ОК 6«Правові аспекти управління закладом освіти» та ОК 11 «Управління фінансово-економічною діяльністю в закладі освіти» [5, с. 12].

В освітньо-професійній програмі «Управління навчальним закладом» підготовки магістрів зі спеціальності 073 Менеджмент, що введена в дію 01.09.2021 р. в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка [6], визначено 8 загальних та 18 спеціальних компетентностей, 23 програмних результатів навчання. Аналіз змісту освітньої програми дозволив позитивно оцінити доцільність представлення переліку нормативних документів, на яких вона базується, та введення ОК 11 Державна освітня політика [6, с. 23–24].

Проаналізуємо зміст освітньо-професійної програми «Управління навчальним закладом» підготовки магістрів зі спеціальності 073 Менеджмент, що введена в дію 01.09.2020 р. в Рівненському державному гуманітарному університеті [7]. У програмі визначено 7 загальних та 12 спеціальних компетентностей, 16 програмних результатів навчання. Загалом освітня програма охоплює 17 освітніх компонентів, у тому числі виробничу (управлінську) та виробничу (переддипломну) практику [7]. Серед освітніх компонентів значну увагу приділено формуванню менеджерських якостей та економічному складнику освітньої програми: ОК 06 «Керівник закладу освіти та техніка управлінської діяльності», ОК 07 «Стратегічний менеджмент», ОК 08 «Кадровий менеджмент», ОК 10 «Фінансово-економічне та правове забезпечення діяльності закладу освіти», ОК 11 «Теорія та менеджмент організації», ОК 12 «Інноваційний менеджмент», ОК 13 «Комунікативний менеджмент» та ін.

Отже, на основі проведеного аналізу виокремимо такі особливості освітніх програм: залежність програмних результатів навчання від галузевої

специфіки та спеціальності; спрямованість на формування компетентностей, що сприяють самореалізації та подальшому професійному розвитку майбутніх керівників закладів освіти; урахування регіонального контексту та тенденцій розвитку спеціальності.

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини вперше право на здійснення освітньої діяльності (ліцензування) за спеціальністю 8.18010020 Управління навчальним закладом (за типом) галузі знань 1801 «Специфічні категорії» освітньо-кваліфікаційного рівня магістр було отримано у 2013 р. Офіційне підтвердження відповідності регламентованим вимогам і стандартам та успішне проходження державного контролю рівня послуг в освітній сфері за спеціальністю 8.18010020 Управління навчальним закладом (за типом) було здійснено у 2014 р.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2015 р. № 266, наказу Міністерства освіти і науки «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266» від 06 листопада 2015 р. № 1151, а також Акта узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенями магістра та ліцензованого обсягу Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, починаючи з 2016–2017 н.р. галузь знань 1801 «Специфічні категорії» переформатовано і започатковано нову спеціальність 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Відповідно до цих змін, починаючи з 2016–2017 н.р., розпочато підготовку здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» за освітньо-професійною програмою «Управління закладом освіти» спеціальності 073 «Менеджмент».

У 2021 р. проєктною групою кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, у тому числі авторами статті, внесено суттєві зміни до освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» (2020) другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент та укладено проєкт освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» (2022) [13].

При розробленні проєку освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» 2022 р. [13] враховано: методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти [3], Національну рамку кваліфікацій [4], Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини [9], Положення про освітні програми в Уманському державному педагогічному університету імені Павла Тичини, професійний стандарт «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» [10], стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [15]. Окрім того, враховано традиції реалізації програми в Уманському державному

педагогічному університеті імені Павла Тичини упродовж 2013–2021 р.р. та досвід аналогічних освітніх програм Київського університету імені Бориса Грінченка, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та Рівненського державного гуманітарного університету. Зауважимо, що перегляд, модернізація та оновлення освітніх програм узалежнене від політики закладу вищої освіти та локальних нормативних документів, які формалізують ці процеси на інституційному рівні.

Окрім того, під час реалізації освітньо-професійної програми упродовж 2021–2022 н.р., за результатами опитувань, зустрічей, засідань Регіонального науково-методичного семінару «Проблеми та перспективи підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Управління закладом освіти», робочих нарад та ін. проєктна група отримала та врахувала відгуки від здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, роботодавців, представників адміністрації університету, академічної спільноти та ін. стейкхолдерів із рекомендаціями до проєкту ОПП-2022 , а саме:

1. Внести зміни та привести у відповідність до вимог чинного законодавства семестрове навантаження (у кредитах ЄКТС) підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти, встановлене в обсязі 30 кр. ЄКТС.
2. Уточнити мету освітньої програми, привести її у відповідність до дескрипторів 7 рівня НРК; врахувати вимоги професійного стандарту керівника (директора) закладу загальної середньої освіти у п 6. «Програмні компетентності» у частині формулювання ЗК,ФК та ПРН.
3. Увести програмний результат навчання, що передбачатиме здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для учасників освітнього процесу на засадах здоров'язбереження, а також увести ПРН у такій редакції «Здатність до сприяння в дотриманні учасниками освітнього процесу педагогічної етики, культури спілкування, доброчесності та добропорядності».
4. Увести окремий ПРН, який передбачатиме здатність до організації діяльності закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти, побудови у ньому внутрішньої системи забезпечення якості.
5. Змінити назву ОК 4 «Управління освітньою діяльністю у закладах освіти» на «Управлінська діяльність керівника закладу освіти», а також об'єднати близькі за змістом «ПРН 19. Здатність забезпечувати якість освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти» та «ПРН 20. Здатність організовувати діяльність закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти» в один ПРН 19 та викласти його у такій редакції: «Здатність забезпечувати якість освітньої діяльності та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти; організовувати діяльність закладу освіти на засадах зовнішньої системи забезпечення якості освіти».
6. Розширити перелік вибіркових навчальних дисциплін.

7. Уточнити ПРН 15 та викласти його у такій редакції «Здатність визначати стратегію розвитку закладу освіти та здійснювати стратегічне планування і управління інноваційним розвитком закладу освіти».

8. Уточнити ЗК2. Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) та викласти його у такій редакції: «Здатність до спілкування та взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)».

9. Внести зміни у назву ОК 2 «Теорія організації».

10. Уточнити ПРН 22 та викласти його у такій редакції: «Здатність сприяти розвитку в учасників освітнього процесу патріотизму, поваги та дбайливого ставлення до національних, історичних, культурних цінностей, нематеріальної культури українського народу».

11. Привести у відповідність до локальних нормативних документів університету підсумковий контроль з ОК «Управлінська практика» та затвердити як форму підсумкового контролю з вказаного освітнього компоненту «Екзамен».

У табл. 1 та табл. 2 конкретизуємо перелік обов'язкових освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» та послідовність їх вивчення.

Таблиця 1.

Перелік обов'язкових освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти»

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, атестація)	Кількість кредитів
ОК 1	Іноземна мова за професійним спрямуванням	3
ОК 2	Теорія організації	4
ОК 3	Менеджмент в освіті	4
ОК 4	Управлінська діяльність керівника закладу освіти	3
ОК 5	Стратегічне управління розвитком закладу освіти та техніка управлінської діяльності	4
ОК 6	Теорія прийняття рішення	3
ОК 7	Психологія управління	3
ОК 8	Аудит і оцінювання в управлінні закладом освіти	4
ОК 9	Правові аспекти управління закладом освіти	3
ОК 10	Управління фінансово-економічною діяльністю закладів освіти	3
ОК 11	Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні закладом освіти	3
ОК 12	Державна освітня політика	4
ОК 13	Педагогічна етика та партнерство в закладі освіти	4

ОК 14	Теорія і методика науково-дослідницької роботи	3
ОК 15	Підготовка випускної кваліфікаційної роботи	9
ПП 1	Управлінська практика	9

Таблиця2.

Логічна послідовність освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти»

Код н/д	Обов'язкові компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, атестація)
	1 семестр
ОК 1	Іноземна мова за професійним спрямуванням
ОК 2	Теорія організації
ОК 3	Менеджмент в освіті
ОК 6	Теорія прийняття рішення
ОК 9	Правові аспекти управління закладом освіти
ОК 13	Педагогічна етика та партнерство в закладі освіти
ОК 14	Теорія і методика науково-дослідницької роботи
	2 семестр
ОК 4	Управлінська діяльність керівника закладу освіти
ОК 5	Стратегічне управління розвитком закладу освіти та техніка управлінської діяльності
ОК 10	Управління фінансово-економічною діяльністю закладів освіти
ОК 11	Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні закладом освіти
ОК 12	Державна освітня політика
ПП 1	Управлінська практика
	3 семестр
ОК 7	Психологія управління
ОК 8	Аудит і оцінювання в управлінні закладом освіти
ОК 15	Захист випускної кваліфікаційної роботи

Зазначимо, що загальний обсяг освітньо-професійної програми становить 90 кредитів з яких, обсяг кредитів обов'язкових компонентів – 66 кредитів.

З огляду на важливість набуття професійних компетентностей майбутніми керівниками закладів освіти наголошуємо на потребі поєднання формальної освіти – опанування змісту освітньо-професійних програм та неформальній освіті. Зазначимо, що нині на платформах масових онлайн курсів є низка пропозицій для неформальної освіти та саморозвитку професійної управлінської компетентності майбутніх керівників закладів освіти. Так, наприклад, на платформі Prometheus [17] запропоновано такі безкоштовні курси «Управління якістю освіти в школі», «Школа та громада для дитини», «Секрети успішних директора та директорки школи», «Впровадження інновацій в

школах», «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах» та ін.

Висновки. Отже, модернізація змісту освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» спеціальності 073 Менеджмент підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини базована на урахуванні: вимог професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти»; стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти; традицій реалізації програми в університеті впродовж 2013–2021 р.р. та досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні кращих практик реалізації освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти у закладах вищої освіти України.

Література:

1. Акредитаційні справи. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: https://public.naqa.gov.ua/ (дата звернення: 05.05.2022)
2. Єдина державна електронна база з питань освіти. URL: https://registry.edbo.gov.ua/search/ (дата звернення: 05.05.2022)
3. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584). URL: https://bit.ly/3oVD5sv (дата звернення 05.05.2022)
4. Національна рамка кваліфікацій. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/nacionalna-ramka-kvalifikacij/rivninacionalnoyi-ramki-kvalifikacij (дата звернення 05.05.2022)
5. Освітньо-професійна програма «Управління закладом освіти (за рівнями)» 2021 р., Київський університет імені Бориса Грінченка. URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/fitu/2020/master/master_opys_073_men_uzo_2021_nova_redakciya.pdf (дата звернення: 05.05.2022)
6. Освітньо-професійна програма «Управління навчальним закладом» підготовки магістрів зі спеціальності 073 Менеджмент 2021 р., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/magistr/fpp/073_2021.pdf (дата звернення: 05.05.2022)
7. Освітньо-професійна програма «Управління навчальним закладом» підготовки магістрів зі спеціальності 073 Менеджмент 2020 р., Рівненський державний гуманітарний університет. URL: http://www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/osv_prog_mag_073_menedgment_upr_navch_zakl_2020.pdf (дата звернення: 05.05.2022)
8. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, 2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text (дата звернення: 05.05.2022)
9. Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, 2021 р. URL: https://cutt.ly/WE2LitT (дата звернення: 05.05.2022)
10. Положення про освітні програми в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, 2021 р. URL: https://cutt.ly/oE9f2Vi (дата звернення: 05.05.2022)

11. Про вищу освіту: Закон України від 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 05.05.2022)
12. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Ст. 42. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення 05.05.2022)
13. Проєкт освітньо-професійної програми «Управління закладом освіти» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2022 р. URL: https://fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/%Dpdf (дата звернення: 05.05.2022)
14. Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затверджений наказом Мінекономіки України 17.09.2021 р. № 568-21 URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh.standartu.keriv.22.09.pdf (дата звернення: 05.05.2022)
15. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти : затв. наказом МОН України від 10.07.2019 № 959. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf (дата звернення: 05.05.2022)
16. Швардак М.В. Контент-аналіз освітніх програм підготовки майбутніх керівників закладів освіти. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. Випуск 4/2020 (123) С. 9-16. DOI: 10.30929/1995-0519.2020.4.9-16
17. Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/ (дата звернення: 10.05.2022)

References:

1. Akredytatsiini spravy. Ofitsiinyi sait Natsionalnoho ahentstva iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Accreditation cases. Official site of the National Agency for Higher Education Quality Assurance]. *public.naqa.gov.ua.* Retrieved from: https://public.naqa.gov.ua/ [in Ukrainian].
2. Yedyna derzhavna elektronna baza z pytan osvity [Unified state electronic database on education]. *registry.edbo.gov.ua/search*. Retrieved from: https://registry.edbo.gov.ua/search/ [in Ukrainian].
3. Metodychni rekomendatsii shchodo rozroblennia standartiv vyshchoi osvity (nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 01.06.2017 r. № 600 (u redaktsii nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 30.04.2020 r. № 584) [Methodical recommendations for the development of higher education standards]. *bit.ly/3oVD5sv.* Retrieved from: https://bit.ly/3oVD5sv [in Ukrainian].
4. Natsionalna ramka kvalifikatsii [National Qualifications Framework]. *mon.gov.ua/ua/osvita/nacionalna-ramka-kvalifikacij/rivninacionalnoyi-ramki-kvalifikacij*. Retrieved from: https://mon.gov.ua/ua/osvita/nacionalna-ramka-kvalifikacij/rivninacionalnoyi-ramki-kvalifikacij [in Ukrainian].
5. Osvitno-profesiina prohrama «Upravlinnia zakladom osvity (za rivniamy)» 2021 r., Kyivskyi universytet imeni Borysa Hrinchenka [Educational and professional program «Management of educational institutions» (by levels)2021, Borys Hrinchenko University of Kyiv]. *kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/fitu/2020/master/master_opys_073_men_uzo_2021_nova_redakciya.pdf/*. Retrieved from: kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/fitu/2020/master/master_opys_073_men_uzo_2021_nova_redakciya.pdf [in Ukrainian].
6. Osvitno-profesiina prohrama «Upravlinnia navchalnym zakladom» pidhotovky mahistriv zi spetsialnosti 073 Menedzhment 2021 r., Ternopilskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni Volodymyra Hnatiuka [Educational and professional program «Educational Institution Management» training of masters in the specialty 073 Management 2021, Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatiuk]. *tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/magistr/fpp/073_2021.pdf* Retrieved from:

https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitni_prohramy/magistr/fpp/073_2021.pdf [in Ukrainian].
7. Osvitno-profesiina prohrama «Upravlinnia navchalnym zakladom» pidhotovky mahistriv zi spetsialnosti 073 Menedzhment 2020 r., Rivnenskyi derzhavnyi humanitarnyi universytet [Educational and professional program «Management of educational institution training» of masters in the specialty 073 Management 2020, Rivne State University for the Humanities]. *rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/osv_prog_mag_073_menedgment_upr_navch_zakl_2020.pdf* Retrieved from: http: //www.rshu.edu.ua/images/osvitni_programi/osv_prog_mag_073_menedgment_upr_navch_zakl_2020.pdf [in Ukrainian].
8. Polozhennia pro akredytatsiiu osvitnikh prohram, za yakymy zdiisniuietsia pidhotovka zdobuvachiv vyshchoi osvity (2019). [Regulations on accreditation of educational programs, which provide training for higher education]. *zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text* Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text [in Ukrainian].
9. Polozhennia pro orhanizatsiiu osvitnoho protsesu v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universyteti imeni Pavla Tychyny, 2021 r. [Regulations on educational programs in Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University]. */cutt.ly/WE2LitT* Retrieved from: https://cutt.ly/WE2LitT [in Ukrainian].
10. Polozhennia pro osvitni prohramy v Umanskomu derzhavnomu pedahohichnomu universytetu imeni Pavla Tychyny 2021 r. [Regulations on the organization of the educational process at Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University]. *cutt.ly/oE9f2Vi* Retrieved from: https://cutt.ly/oE9f2Vi [in Ukrainian].
11. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 2014 r. № 1556-VII [On higher education: Law of Ukraine]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 [in Ukrainian].
12. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05.09.2017 r. № 2145-VIII [On education: Law of Ukraine] Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 [in Ukrainian].
13. Proiekt osvitno-profesiinoi prohramy «Upravlinnia zakladom osvity» druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 073 Menedzhment, Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychyny, 2022 r. [Project of the educational-professional program «Management of an educational institution» of the second (master's) level of higher education in the specialty 073 Management, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University] *fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/%Dpdf* Retrieved from: fspo.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/%Dpdf [in Ukrainian].
14. Profesiinyi standart «Kerivnyk (dyrektor) zakladu zahalnoi serednoi osvity», zatverdzhenyi nakazom Minekonomiky Ukrainy 17.09.2021 p. № 568-21 [Professional standard «The head (director) of general secondary education institution»] *https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh.standartu.keriv.22.09.pdf* Retrieved from: https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh.standartu.keriv.22.09.pdf [in Ukrainian].
15. Standart vyshchoi osvity za spetsialnistiu 073 «Menedzhment» dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity zatv. nakazom MON Ukrainy 10.07.2019 № 959. [Standard of higher education in specialty 073 «Management» for the second (master's) level of higher education]. *https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf* Retrieved from: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/07/12/073-menedzhment-magistr.pdf [in Ukrainian]
16. Shvardak, M.V. (2020). Kontent-analiz osvitnikh prohram pidhotovky maibutnikh kerivnykiv zakladiv osvity. [Content-analysis of educational programs for training the future heads of educational institutions]. *Transactions of Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National university. issue 4(123), 9-16*. DOI: 10.30929/1995-0519.2020.4.9-16 [in Ukrainian].
17. Prometheus. Retrieved from: https://prometheus.org.ua/ [in Ukrainian].